

Børnehaven

Den styrkede pædagogiske læreplan for Børnehuset i Blære

Udarbejdet af:

Personale & ledelse i Blære Børnehus

Juli 2020 – revideret maj 2024

Indhold

Hvad er den styrkede pædagogiske læreplan?	1
Det pædagogiske fundament.	1
Profil og værdigrundlag	3
Forældresamarbejde	8
Overgangen fra Børnehave ⇒ Skole ⇒ SFO	9
Børn i udsatte positioner	9
Digital dannelse	10
Evaluerings af praksis – status og fremadrettet fokus.....	11
Pædagogiske læreplaner:	12
Alsidig personlig udvikling	12
Social udvikling	14
Kommunikation og sprog	16
Krop, sanser og bevægelse.....	18
Kultur, æstetik og fællesskab	20
Natur, udeliv og science	23
Evaluerings af den styrkede pædagogiske læreplan.....	25

Hvad er den styrkede pædagogiske læreplan?

Den 1. juli 2018 trådte nye regler i kraft i forhold til den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Med den styrkede læreplan er der kommet et fælles pædagogisk værdigrundlag for alle dagtilbud, og de seks læreplanstemaer fra 2004 er blevet opdateret og udfoldet. Den sætter fokus på et tydeligere børneperspektiv, legen samt mindre og mere meningsfuld evaluering og dokumentation. Alt sammen for at løfte og styrke kvaliteten af børns hverdag, læring og trivsel i daginstitutioner. Den styrkede pædagogiske læreplan er grundstenen i vores arbejde med børnene og vi skal løbende sikre at der er overensstemmelse mellem det der er politisk vedtaget, det vi har beskrevet i vores styrkede pædagogiske læreplan og vores pædagogiske hverdagspraksis. Ledelsen er ansvarlig for at sikre kvaliteten i pædagogiske arbejde overfor for vores bestyrelse, som er fælles med Blære Friskole. Bestyrelsen skal godkende den styrkede pædagogiske læreplan, og på bestyrelsesmøderne er der mulighed for uddybelse, da Børnehusets leder og en medarbejderrepræsentant deltager.

Det pædagogiske fundament.

Vores pædagogiske fundament læner sig op af Vesthimmerlands kommunes Sammenhængende Børne- og ungepolitik 2020 – 2026. Her beskrives en tydelig retning for arbejdet med at skabe meningsfulde sammenhænge for børn og unge i kommunen. Der tages udgangspunkt i fire temaer:

- ❖ Læring, dannelse og uddannelse
- ❖ Tværfaglighed og forebyggelse
- ❖ Et attraktivt børne- og ungemiljø
- ❖ Medansvar i eget liv

Den sammenhængende Børne- og ungepolitik er udarbejdet på baggrund af borgermøder og dialogmøder, hvor der i høj grad har været fokus på involvering af lokalbefolkningen og relevante professionelle samarbejdspartnere, med henblik på at udfolde de fire temaer. Derudover har medarbejdere og ledere i Vesthimmerlands kommune, der repræsenterer de fagområder, hvor den Sammenhængende Børne- ungepolitik skal være gældende været inddraget.

Politiske mål for Dagtilbudsområdet 2020

Bekendtgørelse af lov om dag- fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (Dagtilbudsloven)

Afsnit 2 – Dagtilbud til børn indtil skolestart – kap. 2. Formål, pædagogisk læreplan, sprogvurdering m.v.

Formål for dagtilbud.

Paragraf 7:

Stk. 1. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

Vesthimmerlands Kommunes børnesyn

I Vesthimmerlands Kommunes Sammenhængende Børne- og ungepolitik 2020 – 2026 står der følgende om kommunens børnesyn.

”Vores børne- og ungesyn tager udgangspunkt i, at alle børn og unge anses for at være unikke og værdifulde i sig selv. Derfor er det holdningen i Vesthimmerlands kommune, at børn og unge fortjener at blive mødt af mennesker, som vil dem og brænder for at hjælpe dem med at blive sig selv på den allerbedste måde. Oplevelsen skal være, at alle arbejder for den samme meningsfyldte og problemløsende helhedstænkning – alle børn og unge i Vesthimmerlands kommune skal have et godt liv.”

Profil og værdigrundlag

Blære friskole og Børnehus opstod i 2016, som resultat af Vesthimmerlands Kommunes lukning af folkeskolen i Blære. Der var stor opbakning fra lokalsamfundet til at opstarte hvad vi i dag kender som Blære Friskole og Børnehus.

Børnehuset i Blære er et lille Børnehus med en skøn placering i et naturskønt område. Vi har gode muligheder for fysisk aktivitet både indendørs og udendørs. Vi har et tæt samarbejde med Blære Friskole og vægter en sund og tryk overgang fra vuggestue til børnehave og videre til skole.

Trivsel er et af vores nøgleord i Børnehuset, og trivsel mener vi opnås, når der er tryghed, nærvær, glæde, udvikling, leg og læring samt et positivt samarbejde mellem hjem og Børnehus. Trivsel er for os når barnet hviler i sig selv, udviser glæde og udvikler sig. Et sundt miljø, hvor både børn, forældre og personale trives, er for os grundlaget for al udvikling.

Med en tryk base og med legen i højsædet, er grundlaget lagt for at pirre barnets nysgerrighed og dermed grobund for udvikling. Vi ønsker at vores børn skal lære at kunne håndtere livets udfordringer og forandringer, idet vi ønsker at danne hele mennesker med fundament i vores slogan "Fra bog til virkelighed". Hvilket giver dem mulighed for at omsætte læring fra teori til praksis.

Vi arbejder med det udgangspunkt, at hvert barn føler sig set, hørt og anerkendt hver dag, og vi justerer os i forhold til det enkelte barns behov. Vi ønsker at barnet oplever sig selv som en del af et fællesskab. Vi lægger stor vægt på børnenes forståelse for hinanden og sig selv, samt de forskellige livsvilkår vi kan befinde os i. En måde at få en forståelse for disse forskelligheder er kommunikativt at sætte ord på observationer, behov, frustrationer og glæder, hvilket gør sig gældende i både børnegruppen, forældresamarbejdet og i personalegruppen.

Vi giver motion til kroppen, læring til hjernen og mening til livet.

Værdigrundlag

- ❖ Blære Friskole og Børnehus vil danne hele mennesker, forstået som børn der hviler i sig selv, har højt selvværd og tiltro til egne evner. Børn der har respekt for andre mennesker og verden omkring dem.
- ❖ Børnene på Blære Friskole og Børnehus skal opleve trykke omgivelser, hvor der er plads til den enkelte i et forpligtende fællesskab, hvor børnene lærer at danne relationer og gode venskaber.
- ❖ Børnene på Blære Friskole og Børnehus skal mødes af voksne med anerkendelse, omsorg og nærvær, med et solidt fagligt niveau, der udfordrer børnene på en meningsfyldt måde.
- ❖ Blære Friskole og Børnehus vil sammen med forældrene danne børnene til at være selvstændigt, kulturelt, videnskabeligt og socialt tænkende individer.
- ❖ Blære Friskole og Børnehus vil tage udgangspunkt i virkelighedens verden, således at børnene kan omsætte deres læring fra teori til praksis, og dermed leve op til vores slogan: "Fra bog til virkelighed"

Visioner:

Blære Friskole og Børnehus' slogan er "fra bog til virkelighed", i den betydning, at vi gerne vil uddanne vores børn således de er i stand til at omsætte den boglige læring til praksis-viden. Derfor er det vigtigt at have tid til fordybelse, så børnene får mulighed for i højere grad at røre og gøre tingene.

Fællesskab og individualitet:

- ❖ Blære Friskole og Børnehus vægter fællesskabet højt.
- ❖ De enkelte børn skal udvikle sig individuelt som en del af et forpligtende fællesskab. Der skal være plads til forskellighed og hverdagen skal tilrettelægges således, at det enkelte barn kan finde mening med tingene og være motiveret for, at modtage læring der hvor det befinder sig lige nu.
- ❖ Vi vil bestræbe os på at være rummelige og se børnenes forskelligheder som en styrke, der er med til at udvikle de andre børns rummelighed.
- ❖ Vi vil møde de enkelte børn forskelligt, for at give dem samme muligheder.

Faglighed:

- ❖ Blære Friskole og Børnehus har et højt fagligt niveau. Vi mener dermed, at vi ønsker at udnytte det enkelte barns potentiale fuldt ud.
- ❖ Børnene skal være bevidste om deres egne kompetencer og forstå at udnytte dem til fulde.
- ❖ Faglighed og gode værdier skal gå hånd i hånd.
- ❖ Børnene skal udvikle et højt selvværd så de kan hvile i sig selv, være bevidste om egne grænser, samt være rustet til at møde livets vanskeligheder.

Overgange:

- ❖ Der skal være et stærkt bånd mellem vuggestue, børnehave, skole og SFO, og frem for alt skal det bånd gøre overgangene mellem de forskellige afdelinger så naturlige som muligt, både for børn og forældre.
- ❖ Vi vil skabe naturlige overgange ved at tilrettelægge hverdagen, så børnene kender børnene og de voksne i de andre afdelinger, så de i overgangene ikke skal mødes af fremmede samtidig med andre rutiner. så børn og voksne kender hinanden på tværs...
- ❖ Ved at arbejde ud fra samme pædagogik vil vi ligeledes skabe en rød tråd gennem børnenes år i vores vuggestue, børnehave, skole og SFO.

Dannelse:

- ❖ Vi vil danne vores børn til hele mennesker, der har udviklet sociale kompetencer, har udviklet evnen til kritisk at tage stilling og forholde sig reflekterende og undrende til andre mennesker og den verden vi lever i. Således at de står stærkt på egne ben og tør at sige fra.

- ❖ Vi vil støtte børnene i at skabe deres egen identitetskabende fortælling således at de ser sig selv som en del af verden og verden som en del af dem selv.
- ❖ Dannelse i form af social, videnskabelig og kulturel viden, som giver børnene et kendskab til den verden de lever i både lokalt og nationalt, skal have en fremtrædende plads på Blære Friskole og Børnehus.
- ❖ Vi skal bibringe børnene dannelse ved at præsentere dem for forskellige dele af den verden vi lever i og som de efter deres skoletid skal være en integreret del af og har mod til at udforske fuldt ud.

Forældre og lokalsamfund:

- ❖ Blære Friskole og Børnehus skal være et samlingssted for hele Blære by og opland, så alle synes det er deres sted, som de vil kæmpe for og med.
- ❖ Vi skal skabe et fællesskab ved at invitere indenfor, både til vores egne og andres arrangementer, så alle synes det er naturligt at komme og gå på skolen. Ligesom vi skal deltage i aktiviteter i lokalsamfundet og være en aktiv medspiller i livet her.
- ❖ Forældre til børn på Blære Friskole og Børnehus skal være bevidste om at det er deres sted, hvor de har mulighed for at gøre deres indflydelse gældende, først og fremmest ved at deltage i organisationens generalforsamling, men også ved at være en aktiv medspiller i hverdagen, ved at deltage i arrangementer, støtte op om organisationens værdigrundlag, følge med på SkoleIntra og have deres gang på Blære Friskole og Børnehus, så de ved hvordan dagligdagen foregår.
- ❖ Forældre skal tage del i organisationens virke og se sig selv som en medspiller, der har et ansvar for at vi skaber den bedste daginstitution og skole for vores fælles børn.

Organisationen Blære Friskole og Børnehus:

- ❖ Bestyrelsen har en vision om at skabe én samlet organisation med ét samlet personale, som bygger på et fælles fundament af tydelige værdier og en fælles forståelse af hvordan vi skaber en god hverdag for vores børn ud fra disse.
- ❖ På Blære Friskole og Børnehus skal der være tydelige voksne, der giver noget af sig selv, og derved bliver et forbillede for børnene, som de kan spejle sig i. De skal være med til at skabe en hverdag, der bibringer børnene glæde ved at lære og indgå i et socialt fællesskab.
- ❖ Vi vil skabe stabilitet og genkendelighed for vores børn ved at skabe en attraktiv arbejdsplads med gode muligheder for efter- og videreuddannelse, så personalet kan komme ud og se en anden verden og dermed få gode ideer til videreudvikling af vores egen organisation.
- ❖ Vi vil skabe et forpligtende fællesskab med de andre Friskoler ved at deltage i møder og arrangementer med disse både lokalt og nationalt.

- ❖ Vi vil skabe en friskole og et børnehus, som flere og flere vil vælge til, fordi de er enige i vores værdisæt og måden vi driver skole og daginstitution på.
- ❖ I Blære Børnehus og i indskolingen på Blære Friskole implementerede vi "Fri for mobberi" i foråret 2023. Med dette arbejde sætter vi gode børne- og voksenfællesskaber på dagsordenen. "Fri for mobberi" er et materiale bestående af en række pædagogiske værktøjer, samt forslag til aktiviteter som kan styrke tolerance, respekt, omsorg og mod. Med dette arbejde har vi mulighederne for at styrke børnenes sociale udvikling, og fornemmelse for ligeværd i børnefællesskabet. Vi ser virkningen af "Fri for mobberi" hos børnene i den måde de tilgår konfliktløsning, håndtering af egne og andres følelser samt i de sociale interaktioner børnene imellem, både i fri leg og voksenstyrede aktiviteter. Målet er et stærkt fællesskab, hvor alle kan føle sig trygge og være sig selv.

Vores børnesyn:

Alle børn er værdifulde og har noget at bidrage med i fællesskabet. Vi respekterer forskelligheder og finder styrke i at understøtte barnet til at blive den bedste udgave af sig selv. Vi er alle født med potentiale og mulighed for udvikling, så for os er det vigtigt at understøtte udviklende miljøer omkring barnet. Børnene har krav på at vi møder dem anerkendende og guidende. Vi skal hele tiden søge det bedste for barnet både indenfor sprog, dannelse, udvikling osv.

Det er aldrig barnets skyld og der er noget godt i alle børn, som skal fremelskes.

Leg:

Leg er fantasi der arbejder på højtryk i den lille barnehjerne, det er fysisk udfoldelse og kreativitet. I legen afprøver barnet virkeligheden, øver sociale kompetencer og afprøver grænser. I legen dannes venskaber og øves social afkodning og i fællesskab udforsker vi naturen, mimik, vores sanser osv.

Læring:

Læring er aftaler, rammer og gensidig respekt. Det er dannelse og modet til at turde. Det er selv-værd/selvtillid – troen på egne evner. Læring opnås gennem erfaringsdannelse og skal forstås ud fra en hermeneutisk tilgang – som et murstenshus, hvor alle sten er vigtige fra fundament til top - de rigtige trin på den rigtige rækkefølge. Læring udvikles gennem leg og udforskning af forskellige ting.

Dannelse:

Dannelse for os er at kunne begå sig socialt, indgå i et fællesskab. – det er mødet med kultur, samfund og forskelligheder. Det er at kunne reflektere, rumme forskelligheder og respektere omverdenen. Det er i høj grad at opnå livsduelighed, at tage ansvar og vide at man selv kan påvirke sine livsvilkår. Vi understøtter børnene i deres dannelse, gennem demokrati og til ansvarlighed for medmennesker og vores jord. Vi udvider og udvikler børnenes almen viden ved at præsentere dem for flere virkeligheder, pirre deres nysgerrighed og fantasi og helt dagligdags ved at lære dem at holde bordskik, vente på tur, hjælpe kammerater og have omsorg for hinanden.

Forældresamarbejde

Hvordan opnår vi det bedste forældresamarbejde?

Dialog – samspil

- ❖ Vi skal have en tæt løbende kontakt og dialog med forældrene, omkring barnets trivsel, udvikling og kompetencer.
- ❖ Vi skal være lydhøre og forstående for de udfordringer, der opleves i hjemmet, samt have forventning om at forældrene er lydhøre og forstående for de udfordringer vi ser og barnet oplever i børnehuset.
- ❖ Vi har ved opstart af vores Fri for mobberi, i foråret 2023, introduceret forældrene ved et forældremøde, om hvad konceptet indeholder og hvilke forventninger der er til dem som forældre i Børnehuset. Kommende indmeldte børn vil med velkomstbrevet, få udleveret en folder der beskriver vores arbejde med Fri for mobberi.

Forventninger

- ❖ Vi forventer at forældrene, følger med på forældreintra og facebook, og efterlever de beskeder der bliver givet. Vi har også en forventning om at man som forældre har en interesse i at holde sig opdateret med det "Fri for mobberi" materiale der sendes ud løbende, og som vi arbejder efter i hverdagen.
- ❖ Vi skal forvente at barnet er klar til at gå i børnehaven når det ankommer dvs. at barnet er frisk og rask, at barnet medbringer passende mad til dagens måltider, samt har det nødvendige tøj i garderoben både til udeleg og hvis der sker et uheld i løbet af dagen.

Samtaler

- ❖ Der tilbydes følgende samtaler i løbet af deres børnehavetid
  - Opstartssamtale - vi afstemmer forventninger til hinanden, samt skaber en bevidsthed omkring forskellen mellem vuggestue og børnehaven.
  - 3-måneders samtale - vi snakker opstarten igennem, samt italesætter observationer omkring barnet og tilrettelægger og formidler en pædagogisk retning ud fra disse observationer.
  - En trivselssamtale i 4 års alderen
  - Der vil altid blive indkaldt til samtale, hvis vi eller forældrene ser behov derfor.

Ved tvivl om barnet er skoleparat, tilbydes der en ekstra samtale i foråret inden den planlagte skolestart.

Overgangen fra Børnehave ⇔ Skole ⇔ SFO

Hvordan opnår vi den bedst mulige overgang?

Hos os hedder førskolegruppen Storkegruppen. Fra januar måned deltager Storkegruppen i Blære Friskoles fællesspisning hver fredag middag. Vi ser det som en vigtig aktivitet i forhold til at gøre førskolegruppen kendt med aktiviteter og fællesskab på skolen. Op til efterårsferien laves der en skoleparathedundersøgelse (SPU) med efterfølgende forældresamtale og derefter samles gruppen et par gange om ugen. Vi arbejder i Storkegruppen med materialet *Legeøen*, som er det materiale der går forud for *Hop om bord i lyd og ord*, som bruges i 0.kl. Der vil være afsat to formiddage om ugen til disse opgaver. Storkegruppen deltager i morgensang og forskellige arrangementer på skolen, så de bliver trygge ved skolens rammer og voksne.

Storkegruppen besøger 0.kl. og SFO nogle gange inden juni måned. Fra start juni deltager de fuldt ud i skoledagen, samt SFO – her er deres faste pædagog med hele måneden.

Som farvel til børnehaven laves der et særligt arrangement inden skolestart

Relevant information vedr. barnet overdrages til det personale i skolen der skal være i deres klasse.

Børn i udsatte positioner

Der vil altid være børn i udsatte positioner i en daginstitution og ofte er barnet i en udsat position i kortere eller længere tid. I arbejdet med *Fri for mobberi's* værdier tilstræber vi at skabe en ligeværdighed mellem børnene, f.eks. ved at sætte fokus på at vi alle er lige meget værd, uanset forskelligheden i børnegruppen. Værdierne i *Fri for mobberi* er mod, respekt, tolerance og omsorg og igennem arbejdet med disse ord vil vi forsøge at skabe et trygt et miljø for barnet, så barnet har et *fri-rum* når det er i Børnehuset. Frihed og tryghed til at sætte ord på det der er svært eller på anden måde give udtryk for at der er noget der ikke helt er som det skal være. Bamseven bliver en tryghed og en hjælp til at turde sætte ord på de svære følelser.

Her vil vi kort beskrive hvordan vi kendetegner børn i udsatte positioner. *Hvem er de børn?*

- ❖ Børn der er forsinket i sin udvikling
- ❖ Børn der mistrives, både hjemme og i Børnehuset
- ❖ Børn med ressourcetsvage forældre
- ❖ Børn med diagnoser
- ❖ Børn i familier i krise

Hvordan får vi øje på de udsatte børn?

- ❖ Når børn ændrer deres adfærd
- ❖ Når vi informeres om ændringer i familien
- ❖ Når vi ser en afvigelse eller tilbagegang i barnets forventede udvikling
- ❖ Vi vurderer løbende alle børnehavens børn på personale- og stuemøder og derudfra planlægger tiltag og evt. kontakt til tværfagligt team.

Hvem skal vi samarbejde med tværfagligt?

- ❖ Ledelsen, CPP(Psykolog, tale/hørepedagog, pædagogisk konsulent, Fam.afd.), CBU(Center for Børne- og Ungesundhed), lærere og pædagogisk personale i SFO

Digital dannelse

Hvad er det?

- ❖ At vi viser børnene, hvordan de kan benytte skærme/internettet til at søge viden
- ❖ At kunne skabe et fælles 3. imellem børn
- ❖ Billedokumentation
- ❖ At skabe synlige minder
- ❖ At vi bruger forskellige digitale platforme til at præsentere børnene for andre børns syn på de fire værdier og følelser, samt til at lære om hvordan andre børn lever rundt om i verden

Digitale færdigheder + digital dannelse = digitale kompetencer

- ❖ Opbygning af digitalt kendskab
- ❖ At vi "tager børnene i hånden", og guider i forhold til, hvad de skal se på iPad'en

Hvad er vigtigt for vores børn, at vide, i forhold til digital dannelse?

- ❖ Det vigtigt at vide, at iPad'en ikke kun er til spil, men også er en kilde til information og læring

Evaluering af praksis – status og fremadrettet fokus.

- ❖ **Beskrivelse af vores arbejde ud fra Vesthimmerlands Kommunes børnesyn:**
Vi arbejder ud fra det børnesyn at alle børn er unikke og værdifulde, og vi brænder for at hjælpe børnene til at blive den allerbedste udgave af sig selv. Vores måde at arbejde pædagogisk på sætter barnet i centrum, og hvis barnet ikke trives er det det pædagogiske personale der tager ansvar og ændrer pædagogisk praksis omkring barnet. Vi observerer og sparrer med hinanden og med forældre og er bevidste om både det verbale og nonverbale sprogbrug vi benytter til at beskrive barnet. Vi bestræber os på at skabe en meningsfyldt hverdag for både børn, forældre og personale ved at vi alle arbejder på samme problemløsende helhedstænkning både i hjemmet vuggestue, børnehave, skole og SFO.
- ❖ **Beskrivelse af brug af målrettede handleplaner:** Vi arbejder ud fra Learnlab's Kompetencehjul, som påbegyndes når barnet har været hos os i ca. 3 måneder og følger barnet frem til skolestart. I arbejdet med Kompetencehjulet kommer vi omkring hele barnets udvikling og vi kan derigennem udarbejde handleplaner for de områder hvor barnet kan have brug for en ekstra indsats. Alt dette gøres ud fra en anerkendende tilgang til barnet, forældre og kollegaer. Vi finder inspiration til den anerkendende tilgang i de otte samspilstemaer i ICDP (International Child/Caregiver Development Programme). Vi laver endvidere individuelle handleplaner for de børn der har behov for dette. Derudover arbejder vi med *Fri for mobberi*, for at skabe de bedste betingelser for hvordan børn behandler hinanden og forstår værdien af fællesskab.
- ❖ **Beskrivelse af hvordan vi arbejder med høj kvalitet i vores dagtilbud:**
Vi arbejder konstant med at have en finger på pulsen i forhold til børnegruppen, vi vil følge børnenes initiativer og justere os i forhold til hvad der giver mening for dem. Fremadrettet vil vi have fokus på vores daglige rutiner – *gør vi det vi siger vi gør?* – og giver det mening? Læring kræver samarbejde og dialog og derfor er barnets stemme vigtig at inddrage. Her spiller *Fri for mobberi* også en vigtig rolle – vi laver temadage/uger/måneder ud fra *Fri for mobberi's* fastlagte aktiviteter f.eks. børnestafetten og bamsevens fødselsdag.
- ❖ **Refleksion over den pædagogiske praksis generelt:**
Vi arbejder i hver børnegruppe med månedstema. Temaet findes dels ved at følge børnenes interesser og dels ved at se på Kompetencehjulet og finde ud af hvor børnegruppen "mangler lidt" og i *Fri for mobberi's* aktivitetskatalog. Fremadrettet vil vi evaluere temaerne ud fra SMTTE-modellen, for at se om vi kommer ordentligt omkring de 6 læreplanstemaer og for at dokumentere emnerne både for os selv og forældregruppen. Det skulle gerne resultere i større ejerskab over for emnerne og vigtigst skal det give mening for vores børn.

Pædagogiske læreplaner:

Regeringen ønsker med dagtilbudsloven fra 2018 at sikre en bedre trivsel og læring for alle børn, samt et godt og sammenhængende børneliv. For at sikre dette skal rammen om det pædagogiske arbejde med børns leg, læring, trivsel og dannelse styrkes. Dette udmøntes bla. i den styrkede pædagogiske læreplan som trådte i kraft i august 2018.

Læreplanerne og læringsmålene skal være relevante for alle børn uanset baggrund, sprog, kultur og traditioner.

Læreplanen indeholder seks obligatoriske temaer:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Alsidig personlig udvikling

Den alsidige personlige udvikling handler om til stadighed at give børnene rum og mulighed for at udvide deres erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse, hvilket børn i særlig grad udvikler gennem leg. Børn skal opnå erfaring med at de selv kan påvirke og bliver påvirket af deres livsbetingelser indenfor fællesskabsrammen. Derved opnås gode forudsætninger for at kunne navigere trygt, nysgerrigt og udforskende i det nære miljø, hvilket ruste børnene til at håndtere livet fremadrettet i de forskellige arenaer der opstår. Børn udvikler sig i fællesskab med andre børn og voksne, de får erfaringer med at håndtere følelser som omsorg, kærlighed, konkurrence, vrede, glæde og begejstring. Ved at implementere *Fri for mobberi* i pædagogikken, gives der konkrete værktøjer til at støtte arbejdet med at skabe gode og nærende fællesskaber

Pædagogiske læringsmål:

- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn udfordrer, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til eget potentiale. Dette skal bla. ske på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund.
- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetence til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Konkrete initiativer:

Vi er synlige og tydelige voksne, der ser det enkelte barn som unikt og følger barnets udspil på en positiv og hensigtsmæssig måde, samt bekræfter barnets følelser og handlinger. Vi vil støtte børnene i at udtrykke følelser og behov både overfor de andre børn, men også overfor voksne. Der skabes rum for leg og al den udvikling der finder sted i legen, samtidig med at vi vægter de daglige rutiner og genkendelige strukturer.

Vi ser og anerkender det enkelte barns potentialer, samt behov både individuelt og i fællesskabet, og vi guider og støtter barnet ud fra dets nærmeste udviklingszone. Vi er nærværende og giver tid og ro til det enkelte barn – vi lytter til dem og guider dem til at løse konflikter. Vi bruger samtale-avlerne fra *Fri for mobberi*, hvor vi derudfra kan snakke om f.eks. konflikthåndtering. Vi sætter også humoren højt, laver sjov i børnehøjde og pirrer fantasien. For at give børnene de samme muligheder, må vi behandle dem forskelligt, ud fra hver deres ståsted. Vi vægter samarbejdet med forældrene om barnets trivsel.

Motorisk vil vi præsentere barnet for nye aktiviteter, lave forhindringsbaner både ude og inde, gåture i skoven, lege på legepladsen og understøtte dem til selvhjulpenhed i garderoben og på toiletet. Vi vil øve hverdagens rutiner og inddrage børnene i de praktiske gøremål som f.eks. håndvask, oprydning, "smøre selv dag", og aktiviteter der styrker den finmotoriske udvikling og det at, kunne hjælpe yngre kammerater. Til samling synger vi Bamsevens sang og andre forskellige sange, øver rim og remser og snakker f.eks. om følelsesudtryk (hvordan ser du ud når du er sur/glad/ked af det), samt kigger på billeder af de forskellige udtryk og kan som kreativ aktivitet lave ansigter med de forskellige følelsesudtryk.

Tegn på læring:

Barnet har en tro på egen formåen, så det er i stand til at sige til og fra. Barnet udviser lyst og glæde ved fællesskabet og tager initiativ til relationer både til børn og voksne. Barnet søger hjælp hos de voksne i konfliktsituationer, der overstiger barnets egen formåen. Barnet kan gå på kompromis med egne behov og udskyde dem til senere. Barnet deltager nysgerrigt og er med på nye udfordringer. Barnet tør fortælle og sige noget til samling foran de andre børn og voksne. Barnet opsøger og har venskaber og viser glæde ved leg og aktiviteter sammen med andre. Barnet er selvhjulpen, hjælper også gerne andre børn og udviser empati.

Læringsmiljøer

Fysisk indretning:

Huset er indrettet med to grupperum, hvor børnene primært er tilknyttet et lokale, med faste voksne. Rummene er indrettet med alderssvarende, møblement, legetøj, spil, bøger og lignende. Vi er opmærksomme på med jævne mellemrum, at flytte rundt på indretningen og bytte legetøj ud, så vi på den måde opretholder børnenes nysgerrighed og fantasi.

For at skabe ro, genkendelighed og trykthed, har børnene faste pladser i spisesituationer.

Pædagogisk personale:

Vi er i vores pædagogiske hverdag opmærksomme på at være gode rollemodeller og tydelige voksne, så børnene i høj grad kender regler og grænser, og på den måde kan hvile i sig selv, legen og samspillet, uden at bruge for meget energi på f.eks. grænsesøgende adfærd.

Børnefællesskaber:

Dagene i børnehaven planlægges med en kombination af voksenstyrede aktiviteter og fri leg, så børnene både oplever social guidning og får følelsen af at stå på egne ben og selv at skulle sætte rammerne for legen samt løse konflikter og komme videre. Denne vekselvirkning er identitetskabende og relationsdannende.

I forbindelse med barnets alsidige personlige udvikling, er det vigtigt at have de sociale færdigheder for øje. Vi skal være opmærksomme på at lære barnet sociale spilleregler, ordentlig omgangstone, konfliktløsning og at være i kontakt med egne følelser, for at være i stand til at aflæse andres følelser. Alt dette kan trænes og tillæres, gennem den frie leg, ved voksenguidning og gennem planlagte aktiviteter, hvor der f.eks. er fokus på følelser eller aflæsning af kropssprog og mimik.

Ledelse:

Vi skal som pædagogisk personale være opmærksomme på børnenes nærmeste udviklingszone, og skabe forudsætninger for at barnet kan flytte sig i den retning.

Udsatte børn:

Vi er opmærksomme på om der er børn, der har det svært, eller står uden for fællesskabet. Med denne opmærksomhed, kan vi skabe rammerne for at barnet på sine præmisser kan være en del af fællesskabet, eller på anden måde får de bedste betingelser for udvikling.

[Social udvikling](#)

Social udvikling handler om at vi udvikler os som mennesker i samspil med andre mennesker. Vi spejler os i hinanden og lærer ved at iagttage hinanden. Vi har brug for relationer for at føle os som en del af et fællesskab vi kan dele oplevelser og følelser med. Børnene skal opleve sig selv som værdifulde og som en aktiv og betydningsfuld del af fællesskabet. Derfor skal de lære empati og forståelse for menneskers forskelligheder og ligheder. Gennem brugen af værktøjerne i *Fri for mobberi* arbejdes der med børnenes venskaber og de sociale kompetencer, dette styrker børnenes evner til på en succesfuld måde, at indgå i både børneinitierede lege voksenstyrede aktiviteter.

Pædagogiske læringsmål:

- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og oplever at høre til i sociale fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource.
- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn udvikler empati og relationer der bidrager til demokratisk dannelse.

Konkrete initiativer:

Vi benævner følelsesudtryk (glæde, vrede, træthed, ked af det osv.) og sætter ord på omgangsformer og toner. Vi laver aktiviteter i små grupper, både de almindelige daglige rutiner som samling og oprydning, men også kreativitet og ture ud af huset osv. Vi prioriterer at være en del af et forpligtende fællesskab ved at vente på hinanden, vente på tur, holde bordskik, stå i kø, lytte til hinanden og spise sammen. I dagligdagen gør vi meget for at forberede børnene på dagens indhold og giver mulighed for at børnene kan stille spørgsmål, hvis der er behov for det.

Vi vælger at bruge humor i vores arbejde, da børnene herigennem lærer at bruge sin fantasi. Børn elsker humor og sjov, og gennem humor kan vi nå langt pædagogisk f.eks. er humor meget brugbart i forhold til inkluderende fællesskaber, men humoren kan også være en hjælp til at se svære situationer fra forskellige sider....

Vi sætter tydelige grænser og guider børnene til konfliktløsning og empati

Vi sætter ofte rammerne i legen og har stor opmærksomhed på inkluderende fællesskaber, samtidig guider vi børnene når der ind imellem ikke er mulighed for at bryde ind i en igangværende leg og hjælper når der skal åbnes op for nye i legen. Vi hjælper børnene med at danne legegrupper og støtter dem i selv at danne dem.

Vi har valgt at samle førskolegruppen nogle formiddage om ugen det sidste halvår før skolestart, hvor de laver forskellige opgaver og spiser frokost sammen for netop at styrke deres fællesskab.

Tegn på læring:

Barnet udviser mod på selv at løse konflikter, men henter hjælp ved behov. Barnet kan tilsidesætte egne behov og udvise empati ved at lytte til andre, vise respekt for og accept af andre børn og voksne. Barnet opsøger og danner gode legerelationer, tager hensyn til andre, trøster andre og siger til og fra.

Læringsmiljøer

Fysisk indretning:

Vi har gode faciliteter til udvikling af legerelationer både ude og inde. Og dermed træning og udvikling af det enkelte barns sociale kompetencer.

Pædagogisk personale:

Personalet skal være guidende i forhold til at skabe venskaber og i forbindelse med konfliktløsning, når der er behov for det. Det er dog vigtigt også at vide, hvornår man som personale skal trække sig, så hvert barn får de bedste forudsætninger for at skabe egne erfaringer og udvikling af sociale kompetencer.

Børnefællesskaber:

Børns sociale kompetencer udvikles gennem fællesskaber. De skal skabe erfaringer og spejle sig i andre børn for at danne sig et billede af sociale normer og spilleregler

Ledelse:

Vi skal som personale være opmærksomme på at børn ikke kun spejler sig i hinanden, men også i de voksne de omgives af i løbet af en dag. De ser hvordan vi som voksne taler til hinanden og til andre børn både verbalt og nonverbalt, samt hvordan vi bruger vores kropssprog i almindelighed. Samtidig arbejder vi dagligt med det i *Fri for mobberi*. De bruger denne viden som brikker i deres sociale udvikling.

Udsatte børn:

Nogle børn har svære forudsætninger for at udvikle forventelig social adfærd. Dette kan skyldes det miljø og de rollemodeller de er opvokset med, og nogle kan have forskellige diagnoser, som påvirker den sociale udvikling og adfærd. Vi skal altid have for øje at børn er forskellige. Nogle børn lærer hurtigt og andre børn har brug for mere tydelighed og guidning, for at kunne begå sig i et socialt fællesskab.

Ingen børn ønsker at være ulydige eller har en intention om at skade det sociale samspil med andre børn, så hvis det alligevel virker sådan, skal vi altid have for øje at ethvert barn gør det bedste det kan.

Kommunikation og sprog

Barnets kommunikation og sprog næres gennem nære relationer, derfor skal det pædagogiske miljø omkring barnet understøtte barnets kommunikative og sproglige samspil med det pædagogiske personale og andre mennesker. Vi, som pædagogisk personale skal være bevidste om at vi fungerer som sproglige rollemodeller for børnene og der ved guide børnene til at indgå i fællesskaber og skabe relationer med andre børn. I *Fri for mobberi* arbejder vi med børnemøder og samtaletavler til konflikthåndtering. Her inddrages børnene og sætter ord på, hvordan de oplever en konflikt – hvad er der sket forud, og hvilke løsningsforslag kommer børnene med. Vi har ligeledes fokus på det nonverbale – hvordan ser følelser ud, og hvordan aflæser vi andres kropssprog. Ved at øve disse færdigheder, bliver det en implementeret del af børnenes afkodning af hinanden og dermed en automatiseret egenskab, f.eks. i forbindelse med konfliktløsning børnene imellem.

Pædagogiske læringsmål:

- ❖ Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til at de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- ❖ Det pædagogiske læringsmål skal understøtte at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Konkrete initiativer:

Vi understøtter barnets sproglige udvikling ved at anvende samtaletavler, rim og remser, sange, fagtesange og gentagelser til sprogstimulering. Vi prioriterer samling med plads til dialog, fortælling og højtlesning, for at øve børnene i at gøre sig forståelig for omverdenen. På stuerne er der adgang til alderssvarende spil, bøger og legetøj og med udgangspunkt i vores tosprogede børn, har vi fokus på andre sprog og lande. Vi følger børnenes interesse for bogstaver og tal og udforsker sammen hvordan bogstaver og tal kan bruges. For at børnene skal udvikle forståelse for sig selv, hinanden og omverdenen benævner og italesætter vi følelser og hvad vi ser og hvad vi gør, samt støtter børnene i at bruge sproget til konflikthåndtering. I legen kan vi være talerør for børnene med gode ideer eller redskaber til konfliktløsning. Vi spørger ind til de forskellige situationer og får børnene til at byde ind og fortælle, frem for at vi kommer med færdige løsninger.

Tegn på læring:

Barnet udviser lyst til at synge med og selv fortælle noget til samling, børnemøder og bamsemøder. Barnet leger med sproget, har begyndende forståelse for humor og vil gerne fortælle vittigheder. Barnet kan lytte til de andre børn, samtale med dem og selv fortælle om oplevelser. Barnet forstår fortællinger og kan efterfølgende genfortælle handlingen. Barnet kan modtage og udføre fra fælles beskeder. Det kan aflæse andres mimik, sige til og fra, samt blive hørt af de andre. Barnet kan bruge sproget i konflikthåndtering.

Læringsmiljø

Fysisk indretning:

Huset er indrettet med to grupperum, hvor børnene primært er tilknyttet et lokale, med faste voksne. Rummene er indrettet med alderssvarende, møblement, legetøj, spil, bøger og lignende, der giver mulighed for sprogstimulering og leg med ord og udtale.

Pædagogisk personale:

I Børnehusets børnehave er vi følgende personale: fire pædagoger, to medhjælpere, en pædagogisk leder, der deles med vuggestue og SFO. Derudover benyttes ufaglærte vikarer. Vi er i vores pædagogiske hverdag opmærksomme på omgangstonen blandt både børn og voksne og samtidig giver vi os tid til dialog og samtaler med børnene, med udgangspunkt i det enkeltes barns interesser og oplevelser.

Børnefællesskaber:

Vi laver strukturerede samlinger med børnene hvor kommunikationen er i centrum, dels skal børnene lære at lytte og dels skal de lære at fortælle for resten af gruppen, det giver en følelse af sammenhold og lærer barnet at alle har noget at bidrage med. Her bruger vi også bamseven til at synliggøre hvem der må snakke og hvem der skal lytte. Det barn der har bamseven, må tale – de andre skal lytte og derefter går bamseven videre til næste barn.

Ledelse:

Vi er opmærksomme på at man ikke “kan-ikke-kommunikere”, så selv om vi ikke benytter os af det talte sprog, kan vores kropssprog og mimik, sende signaler, som barnet også er i stand til at aflæse. Dette gør sig også gældende for børnene i gruppen, så vi skal italesætte for børnene, når vi f.eks. aflæser deres følelser, så de mærker, at vi forstår og vil dem.

Udsatte børn:

Særligt for de motorisk urolige børn kan det være svært, i for stort et omfang at være en del af de samlinger, hvor man skal sidde i længere tid og lytte. Dels at have ro og tålmodighed til at lytte til de andre børn, og dels at kunne tilsidesætte sin egen trang til at få noget sagt, når man ikke selv har ordet. Her er det vigtigt med en individuel vurdering af, i hvilket omfang det giver mening at barnet deltager på lige fod med resten af gruppen. Hvor længe er det udviklende for barnet at deltage, og hvor længe er det ikke ødelæggende for den resterende børnegrupes udvikling af kommunikationen og sproget? Dette betyder ikke at der ikke skal være fokus på det motorisk urolige barns kommunikative udvikling, men her handler det om at finde den tilgang der netop leder barnet mod dets nærmeste udviklingszone.

Krop, sanser og bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse handler om at barnet oplever verden gennem kroppen og når det støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen, lægges fundamentet for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. Gennem arbejdet med *Fri for mobberi* gør vi brug af børnemassage, sanglege og fællessang med rasleæg. Dette styrker børnenes nære relationer, når de blandt andet rører ved hinanden og oplever glæden ved at synge sammen.

Pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop – herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Konkrete initiativer:

Vi skaber mulighed for forskelligartede motoriske og sanselige udfoldelser både inde og ude og bruger nærområdets faciliteter. Vi laver aktiviteter der styrker både grov- og finmotorikken, samt den taktile sans ved at tilbyde forskellige materialer. I planlagte aktiviteter udfordrer vi gerne motorikken, går ture, løber, bruger skov og skolens hal. Vi øver os sammen med børnene i at bevæge os, udfordre kroppen og sætter ord og navn på de forskellige knogler, kropsdele og indre organer. Vi deltager f.eks. i *Fri for mobberi's* børnestafet.

Vi skal ud og mærke naturen – hvordan er vejret, blæser det, regner det, skinner solen? Mærke forskelligheden i skovbund, grusvej, asfalt og sandkasse. Vi skal dufte nyslået græs, røre ved krible, krable dyr osv. I de daglige rutiner øver vi kropsbevidsthed gennem at udfordre børnene til at blive selvhjulpne i garderobe og på toilettet. Alle børn, uanset fysisk formåen, har brug for at kroppen bliver udfordret fysisk og da det er forskelligt fra barn til barn, hvor meget kroppen er vant til at blive udfordret, sørger vi for at se det enkelte barn og udfordre ud fra nærmeste udviklingszone. Vi har en sund og alsidig tilgang til vores kost i Børnehuset og ønsker også derigennem at det vi serverer i Børnehuset stimulerer barnets sanser. Vi er vigtige rollemodeller i forhold til sundhed i et bredt perspektiv, og derfor er det vigtigt at vi udviser glæde ved bevægelse, igangsætter fysiske aktiviteter og spiser sundt.

Tegn på læring:

Barnet udviser glæde ved og lyst til fysiske aktiviteter og er opmærksom på egen hygiejne såsom håndvask, tørre sig om munden, samt pudse næse. Barnet har en fornemmelse af hvad der er sundt og usundt i forhold til kost. Barnet afprøver gerne sin krops muligheder og begrænsninger og registrerer kulde og varme. Finmotorisk oparbejder barnet nogle færdigheder i at bruge forskellige redskaber som f.eks. en saks. Barnet opnår en højere grad af selvhjulpenhed både i forhold til spisesituationer, toiletbesøg og i garderoben.

Læringsmiljø

Fysisk indretning:

Vi er privilegeret at have gode inde- og udearealer til rådighed. Vi har en god legeplads der opfordrer til fysisk udfoldelse. Vi har skov og marker tæt på, vi har adgang til åbne græsarealer, multihal og køkken. Der er rig mulighed for at lave bål, samt diverse materialer til rådighed, til at udfolde børnenes kreativitet. Alt sammen faciliteter der giver mulighed for at pirre sanserne, udfordre motorikken og styrke fantasien.

Pædagogisk personale:

Personalet skal være gode forbilleder og gå foran, når det gælder kropslig udfoldelse. Vi skal være aktivt deltagende, og inspirere børnene til forskellige måder at bruge kroppen på, så sanser og motorik udfordres og udvikles.

Børnefællesskaber:

Hverdagen i børnehaven planlægges med en kombination af voksenstyrede aktiviteter og fri leg, så børnene både lærer glæden ved f.eks. at være aktive sammen eller i forbindelse med fremstilling af et produkt. Det styrker fællesskabsfølelsen at alle er en vigtig medspiller for at en leg eller stafet kan lade sig gøre. Eller at se "at mit kreative produkt, er blevet en del af en samlet udsmykning af børnehavens lokaler".

Børn skal lære at alle har værdi for fællesskabet, selvom vi har forskellige kompetencer. Dette opdager de ved at være aktive og sansende sammen. Nogle er gode til at løbe stærkt, andre kan klippe efter en streg, og en 3. er modig når det kommer til at prøve nye smage først og fortælle resten af gruppen at maden smager godt.

Ledelse:

Vi er som personale ansvarlige for at præsentere børnene for et bredt spekter af fysiske, motoriske og sansende aktiviteter. Således at alle børn får lige mulighed for udviklingen af disse kropslige aspekter, samt får mulighed for at opdage, hvad de hver især er særligt gode til.

Udsatte børn:

Vi behandler børn ens, ved at behandle dem forskelligt. Med det menes, at vi skal tage udgangspunkt i at børns nærmeste udviklingszone ikke er den samme. Et motorisk stærkt barn, skal præsenteres for svære klippeopgaver, og tarzanbaner, end et barn der er udfordret motorisk. Hvis vi sætter niveauet for højt, for et barn der er udfordret motorisk, mister barnet modet og dette vil kunne påvirke barnets selvtillid. Omvendt, hvis et motorisk stærkt barn bliver præsenteret for for lette opgaver, vil barnet begynde at kede sig, og miste interessen for yderligere udvikling.

[Kultur, æstetik og fællesskab](#)

Dette læreplanstema handler om at kultur dels er en kunstnerisk skabende kraft, der aktiverer barnets sanser og følelser, dels de kulturelle værdier, barnet tilegner sig i hverdagen. Her skal barnet møde nye sider af sig selv, udtrykke sig på forskellige måder og understøttes i at forstå omverdenen. Ved hjælp af materialet i *Fri for mobberi* arbejder vi med kulturelle og kreative aktiviteter, hvor værdiordene tolerance, respekt, omsorg og mod bliver til billedsprog og kreative udtryk. Der tages udgangspunkt i børnegruppernes forskellige udviklingstrin, f.eks. har Storkegruppen været en del af et kunstprojekt på skolen, hvilket er med til at skabe en kultur for tolerance og fællesskab på tværs af aldersgrupper

Pædagogiske læringsmål:

- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Konkrete initiativer:

Vi fejrer fødselsdage og højtider og tager i kirke op til jul, da børnene skal kende til vores fælles danske kultur og traditioner. Vi taler om det enkelte barns kulturelle baggrund og giver plads til forskellighed og vi deltager gerne i kulturelle tilbud i lokalområdet. Vi deltager i Blære Friskole og Børnehus's traditioner, såsom motionsdag, bedsteforældredag, musical og sommerfest. Vi udtrykker os gennem sang, musik og dans og igangsætter varierede kreative aktiviteter, også i forbindelse med de forskellige højtider. Vi taler om familier, fællesskab, og kultur og udvider børnenes horisont ved f.eks. at besøge biblioteket, søge forskellig information på iPads, bruge samtaletavlerne fra *Fri for mobberi* og evt. se nogle dokumentarprogrammer for børn på tv. Det er vigtigt for os at følge

børnenes egne initiativer og støtte dem i leg, i at udfordre og inddrage andre i legen. Fantasien skal sættes i gang, så børnene finder nye måder at lege og være kreativ på.

Tegn på læring:

Barnet udviser genkendelighed ved fejring af fødselsdage og andre højtider og traditioner. Barnet udviser tryghed ved at færdes både i Børnehuset og på Blære Friskole. Barnet udviser glæde og tager initiativ f.eks. til sang og dans. Barnet viser nysgerrighed, glæde og stolthed ved kreative aktiviteter og produkterne ved disse aktiviteter.

Læringsmiljø

Fysisk indretning:

Vi har god plads til at kunne holde samlinger, hvor vi kan fortælle og synge om højtider og forskellige traditioner, samt fejre fødselsdage. Derudover har vi tæt samarbejde med Blære Friskole, hvor børnehavebørnene kommer med over på skolen f.eks. i forbindelse med fællesspisninger, morgensang og arrangementer som koncerter og musical. Endvidere har vi gode muligheder for at igangsætte kreative processer, hvor alle børn får mulighed for at udfolde sin kreativitet. Vi har også

mulighed for at tage på ture ud af huset, hvor vi bl.a. kan tage på biblioteket, i biografen eller besøge parker og legepladser.

Pædagogisk personale:

Det pædagogiske personale skal præsentere alle børn for danske kulturelle traditioner, og i det omfang det giver mening skal vi kigge ud i verden og få øje på andre nationers traditioner, f.eks. hvis vi har børn med anden etnisk baggrund end dansk. Derudover skal vi lade børnene opleve glæden ved at udfolde sig kreativt samt tage del i æstetiske processer.

Børnefællesskaber:

Alle børn har brug for at opleve følelsen af at høre til og tage del i fællesskabet. Denne følelse opleves i hverdagen gennem venskaber og ved at være en del af vores aldersopdelte grupper. Følelsen kan forstærkes, ved at nogle børn tager på koloni eller ved at de skal forberede en optræden for forældregruppen, eller andre børnegrupper i børnehuset. Vi vægter samarbejdet på tværs af Børnehuset og samarbejdet med Blære Friskole højt, da det skaber fællesskaber og samhørighed, der strækker sig fra vuggestuealderen til man er afgangselev, og giver mulighed for at dyrke venskaber på tværs af alder.

Ledelse:

Vi skal som personale altid gå foran som det gode eksempel. Vi skal engagere os 100 % i igangsatte aktiviteter og forløb, og vi skal vise loyalitet for fællesskabet.

Udsatte børn:

Nogle børn har svært ved at være en del af et større fællesskab, og her er det vigtigt at disse børn ikke får følelsen af at være forkerte af den grund. Vi skal derimod skabe nogle alternative muligheder for at opleve sig betydningsfuldt for fællesskabet. Det kan være børn der ikke rummer at sidde i en larmende forsamling og fremstille et produkt der skal pynte børnehaven i forbindelse med en højtid. Her er det vigtigt at barnet på sine præmisser også får mulighed for at fremstille et bidrag til oprydning så dette barn også stolt kan vise noget frem i forbindelse med f.eks. en fernisering eller til forældrekafe.

Skal der laves en optræden, men et barn får det dårligt ved tanken om at skulle på scenen, så kan dette barn måske bidrage med et digitalt produkt, som så kan vises på en skærm i forbindelse med forestillingen, alt imens barnet kan sidde trygt på tilskuerpladserne og føle sig som en del af fællesskabet. Inden man træffer beslutning om at tilbyde et barn et alternativ til den oprindelige plan, er det selvfølgelig vigtigt at have barnets nærmeste udviklingszone for øje, vil barnet opleve størst succes ved at følge med fra tilskuerpladserne, eller kan et kærligt "skub" være med til at rykke barnets grænser og dermed være udviklende hvis barnet i sidste ende opnår succes på scenen.

Natur, udeliv og science

Dette læreplanstema handler om hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan understøtte, at barnet eksperimenterer og gør sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemetoder. Her skal vi arbejde med samspillet mellem mennesker, samfund og natur, samt understøtte at barnet arbejder med bæredygtighed. I *Fri for mobberi* lægges der også op til lege og aktiviteter ude i skoven eller på legepladsen, hvor den frie leg særligt er i fokus. Det giver plads til børneinitieret fordybelse, fantasi og nysgerrighed. At bruge uderummet giver også mulighed for at arbejde med sanser og motorik i fællesskabende lege, hvor børnene får øje på nye og andre kompetencer hos hinanden.

Pædagogiske læringsmål:

- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- ❖ Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Konkrete initiativer:

Vi følger årstidernes og naturens gang, ved at bruge naturen omkring os, undersøge den og vi tager udgangspunkt i børnenes undren til at søge ny viden. Vi guider børnene til at passe på naturen og dyrene og behandle dem med respekt. Vi bruger naturmaterialer i leg og kreative aktiviteter. Vi leger ude hver dag på legepladsen og i sommerperioden spiser vi tit ude i naturen. Vi kan blandt andet lave bål, insekthoteller eller sæbebobler for at undersøge nogle af naturens elementer og vi afholder bedsteforældredag, hvor de kommer med blomster og sammen med børnene planter de blomsterne. Vi følger med i hvad der sker på landmandens marker og vi har vores årlige affaldsindsamling.

Også her vil vi følge børnenes initiativ og f.eks. guide dem til at hente en iPad for at få yderligere viden om f.eks. et insekt eller naturfænomen. I den daglige rutine i garderoben udfordrer vi børnene til selv at tænke over/ mærke efter hvilket tøj de skal have på ud – inddrage årstiderne, så børnene tænker over og samtidig mærker hvornår der er koldt eller varmt.

Tegn på læring: Vi ser, at børnene er opmærksomme på naturen, udviser glæde ved genkendelige steder i naturen og de opsøger selv lege, dyr osv. Børnene bliver fortrolige med at spise i naturen, på vores ture og i vores madpakkehus. Udviser glæde ved traditioner og glæder sig til at bedsteforældrene kommer og hjælper med at plante blomster, samt udvise ejerskab og lyst til at passe på blomsterne i krukkerne. At vi ser børnene følger vores dyrehotel og er opmærksomme på dyreløse, samt viser interesse for landmandens arbejde.

Læringsmiljø

Fysisk indretning:

Vi er en institution beliggende i et naturskønt område, med skov, marker og åbne græsarealer. Vi har adgang til bålplads, shelters og et rigt planteliv. Derudover ligger der landbrug tæt på børnehuset, hvor vi har mulighed for at gå på tur til, og følge med i arbejdet på gården samt få en snak om dyrene.

Pædagogisk personale:

Vi skal tage børnene med ud og opleve naturen på nærmeste hold, vi skal give plads og tid, til fordybelse. Vi skal opleve årstidernes gang, forskellige vejrphenomener, mærke vejr og vind, samt lære børnene hvilken påklædning der er passende til vejret.

Udover det som vi kan gå ud i naturen og se, med det blotte øje, skal vi også præsentere børnene for naturens glæder, på et højere sansende niveau. F.eks: Hvad kan vi fremstille over bål, hvordan følelses det at trille ned af en stor bakke eller hvordan lyder naturen, hvis vi selv er helt stille?

Børnefællesskaber:

Når børn leger og bevæger sig i naturen giver det ofte gode fælles oplevelser, som giver anledning til snakke, grin og refleksioner efterfølgende.

En vigtig faktor i forhold til at skabe erfaringer i naturen, er naturens iboende pædagogik. Det vil sige, at hvis vi siger til et barn at det får våde fødder af at gå igennem en vandpyt med kondisko, så er det "bare" noget barnet har hørt, men hvis barnet går gennem en vandpyt med kondisko, så har det både erfaret og sanset og på den måde er det mere sandsynligt at barnet husker det næste gang, det ser en vandpyt.

I forhold til børnefællesskaber, så giver det også noget andet at have set en af sine kammerater blive ked af det hvis han/hun har været uheldig og f.eks. komme for tæt på bålet og har brændt sig, frem for en voksen der fortæller at bålet er varmt og at man brænder sig, hvis man kommer for tæt på.

Ledelse:

Når vi fokuserer på naturen omkring os, er det også vigtigt at have fokus på verdens ressourcer og nødvendigheden af at vi holder naturen ren og fri for affald.

Dette kan vi gøre f.eks. ved at snakke med børnene om, hvor meget sæbe, vand og papir det er nødvendigt at bruge ved håndvask. Derudover deltager vi i den landsdækkende affaldsindsamling i naturen, samt snakker med børnene om at passe på vores natur når vi bevæger os i den.

Udsatte børn:

Naturen er ofte med til at give ro og rum til grænsesøgende og motorisk urolige børn. De oplever at der er højt til loftet, plads til krumspring og som tidligere nævnt, virker naturens iboende pædagogik også rigtig godt på disse børn. Naturen er rummelig, men giver ingen chancer, man brænder sig første gang man rører ved et varmt bål, og dette giver ovennævnte børn en ro og tryghed, da de vil opleve at naturen, ligesom tydelige voksne, er til at stole på.

Evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan.

Det er lovbestemt at den styrkede pædagogiske læreplan skal evalueres hvert andet år. I kan forvente at der kommer en opdateret udgave af vores styrkede pædagogiske læreplan på vores hjemmeside hvert andet år.

Til evaluering af læreplanstemaerne vil vi bruge *Redskab til selvevaluering* fra Børne- og undervisningsministeriet og Danmarks Evalueringsinstitut. Det giver os en ramme til systematisk at stille skarpt på og analysere vores pædagogiske praksis ud fra den styrkede pædagogiske læreplan.

Vi vil løbende, med barnet i centrum, evaluere vores månedstemaer på vores stue- og personale-møder. Det er vigtigt for os, at vi snakker med børnene om hvorvidt de synes månedens tema har været godt eller skidt og det sammensætter vi med observationer af børnenes adfærd i givne situationer. Dette samspil mellem dialog og observationer med og af børnene vil til enhver tid danne grundlag for vores planlægning henimod praksis.